

Bør Norge avvikle oljeutvinningen?

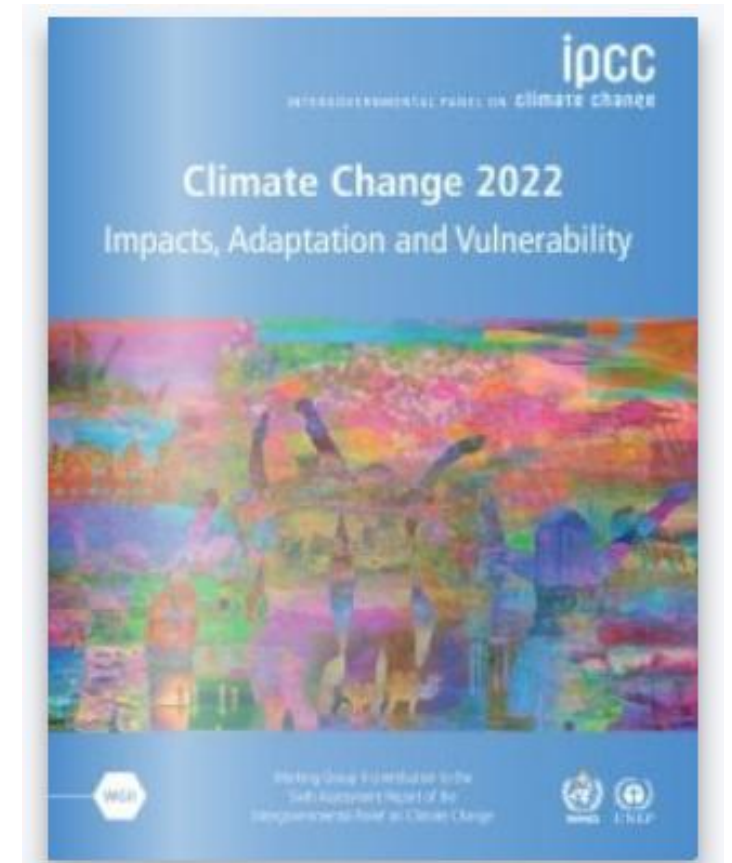
Oslo Senior Høyres Politiske Verksted,
7.april 2025

Øystein Sjølie, forfatter og samfunnsøkonom

Bokens hovedspørsmål

- Hva er en fornuftig klimapolitikk for verden?
- Hva er en fornuftig klimapolitikk for Norge?
- Særlig: Er det fornuftig å avvikle norsk oljeutvinning?

«Avvikle norsk oljeutvinning»

- Kommer i mange varianter
 - Fullstendig avvikling innen sluttdato
 - Letestans
 - Forbud mot ny infrastruktur
 - Utslippsfrie supplyskip
 - Påbud om elektrifisering og forbud mot kraft fra land: «Erstatningskraft»
 - Ekstraordinær produksjonsavgift
- Alle klimatiltak rettet spesifikt mot oljenæringen

Ber staten ta regninga for skip uten utslipp

I 2029 skal alle offshoreskip være utslippsfrie, har Stortinget bestemt. I dag gjelder det ingen. – Man bygger ikke en sånn båt over natta, sier næringen.

Et offshoreskip liggende ved Sleipner A-plattformen. De rundt 500 offshoreskipene står for en betydelig andel av klimautslippene i Norge.

FOTO: REUTERS

[✉ Rolv Christian Topdahl](#)
Journalist

[✉ Kjersti Hetland](#)
Journalist

Vi rapporterer fra Stavanger

Publisert 2. okt. kl. 21:43

Noen viktige premisser for diskusjonen

- Norge tjener og vil tjene godt på salg av olje og gass
 - (Jeg er bort fra muligheten om at norske politikere har suveren innsikt i verdens energisystem om 20 eller 50 år)
- Norge har råd til å avvikle utvinningen, men har ingen slike forpliktelser
- Bruk av olje og gass bidrar til skadelige klimaendringer
 - Men norsk olje og gass bidrar ikke målbart, vi er for små
- Spørsmålet om avvikling av norsk olje er derfor et moralsk spørsmål: Er det rett å avvikle norsk olje

Oljeregnskap

```
graph LR; A[Bruk av olje og gass] --> B[Klimaendringer]; B --> C[Velferd];
```

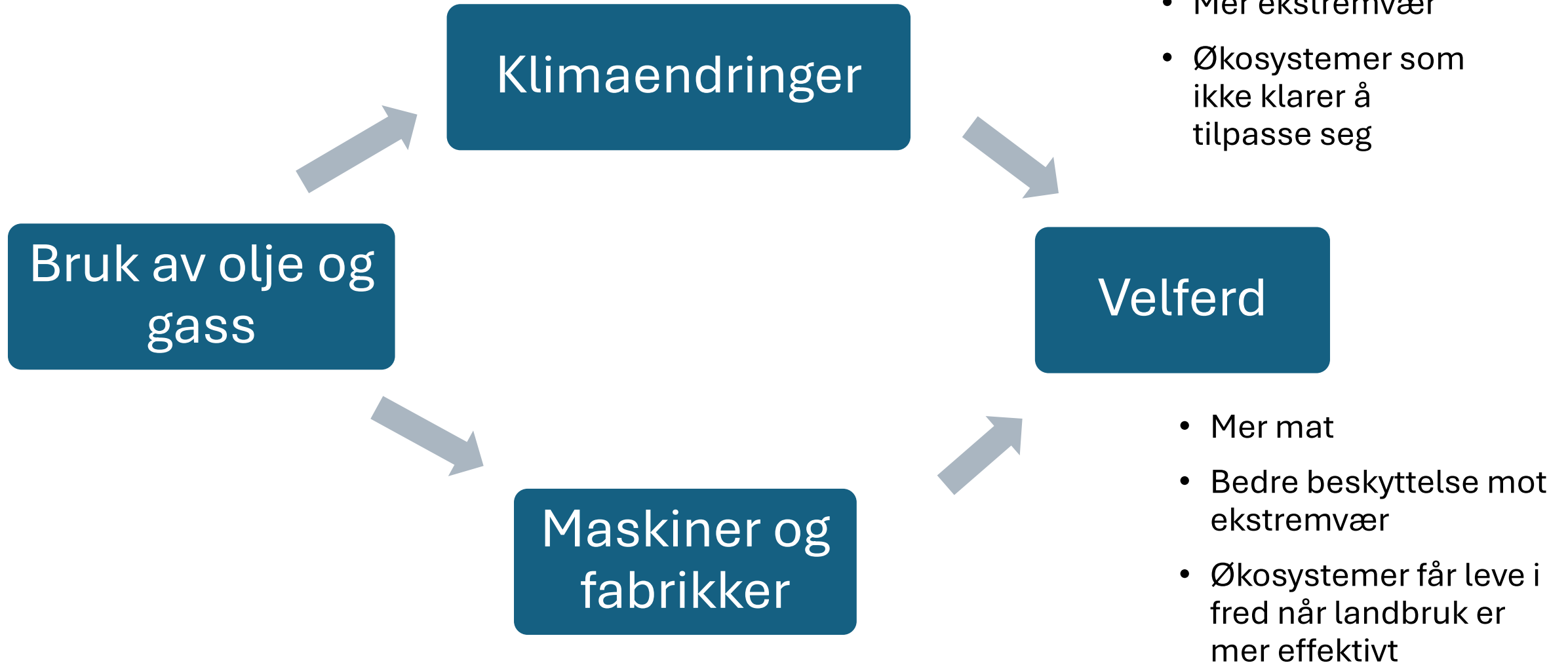
Klimaendringer

Bruk av olje og
gass

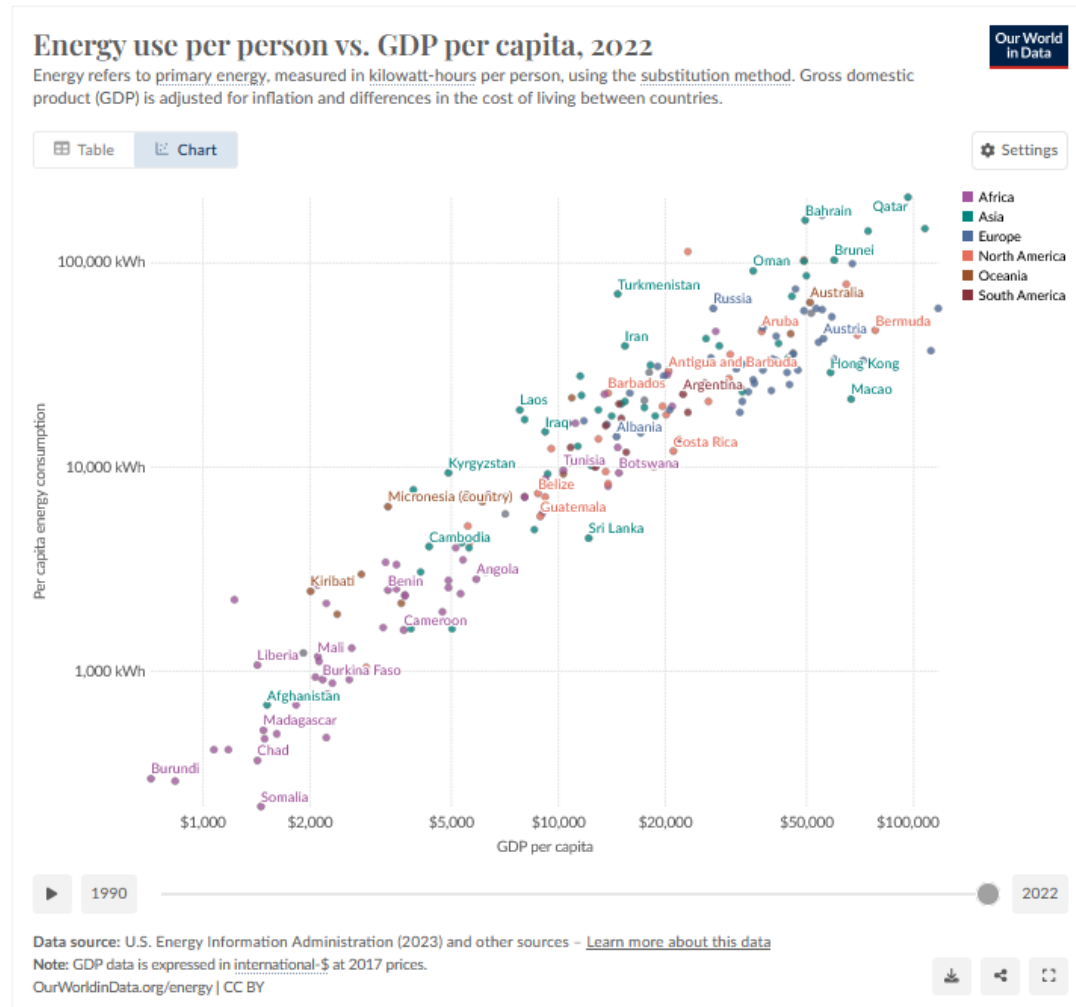
Velferd

- Mindre mat
- Mer ekstremvær
- Økosystemer som ikke klarer å tilpasse seg

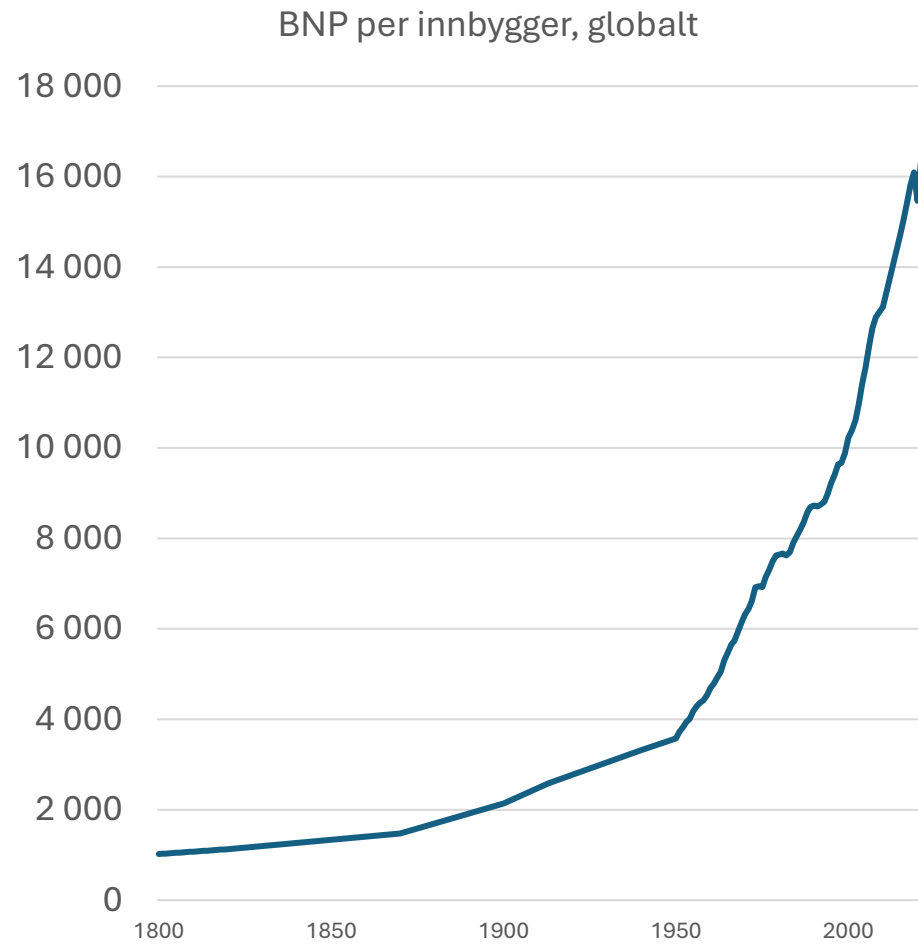
Oljeregnskap

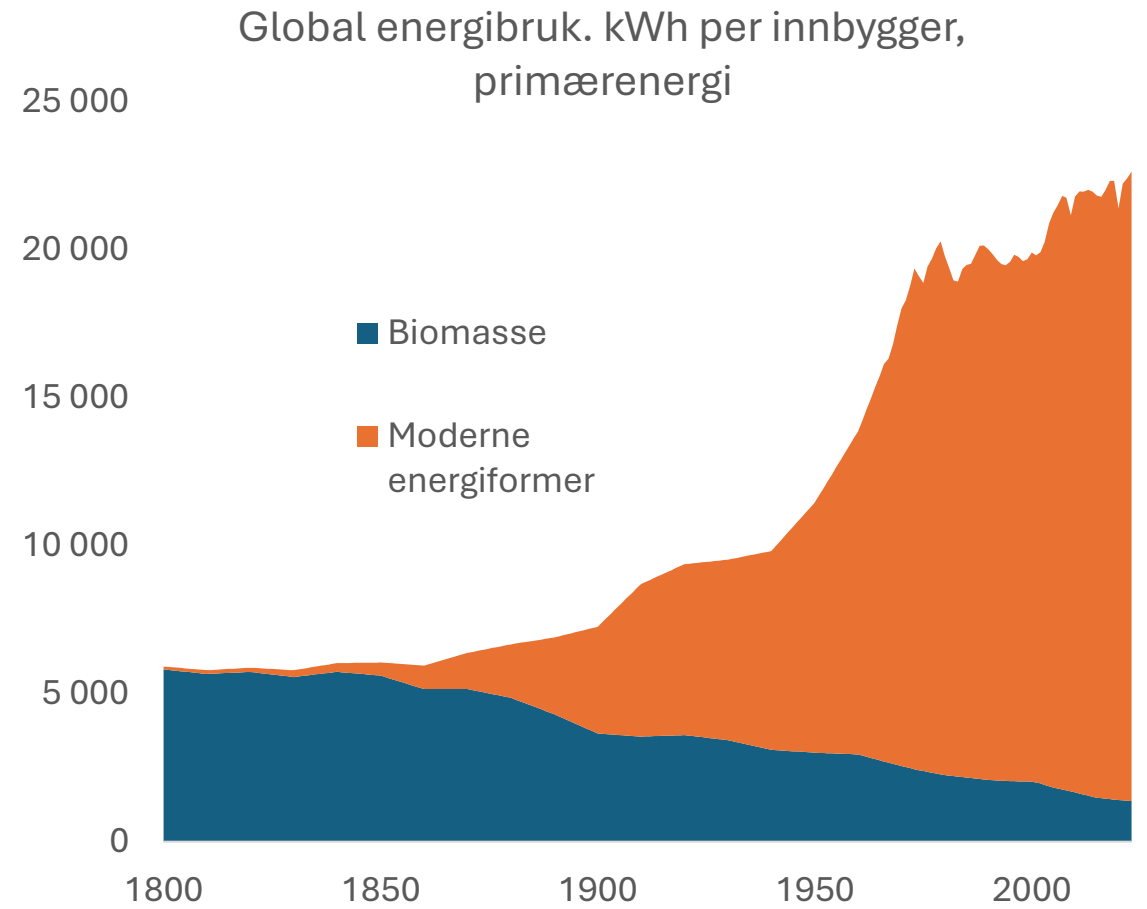
Sterk empirisk sammenheng mellom energibruk og velstand mellom land...

...og sterk sammenheng over tid

Kilde: Madisson Project

Kilde: Our World in Data

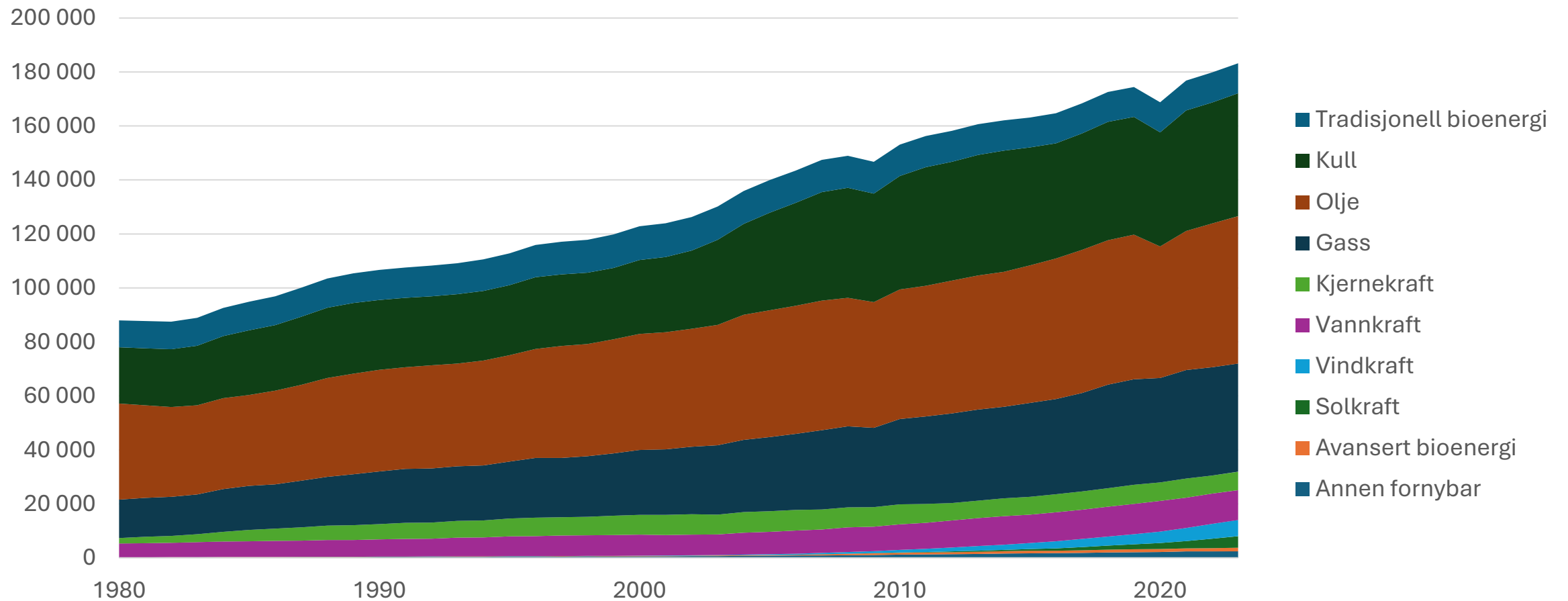
Ingen tilfeldig sammenheng

- Tilgang til energi har ingen rolle i økonomisk analyse
- I økonomi: Solows vekstformel
$$\text{Velstand} = \text{Produktivitet} \times f(\text{Arbeid}, \text{Kapital})$$
- Men fra fysikken: Energi = Arbeid
- Kapital – maskiner og bygninger – er avhengige av energi

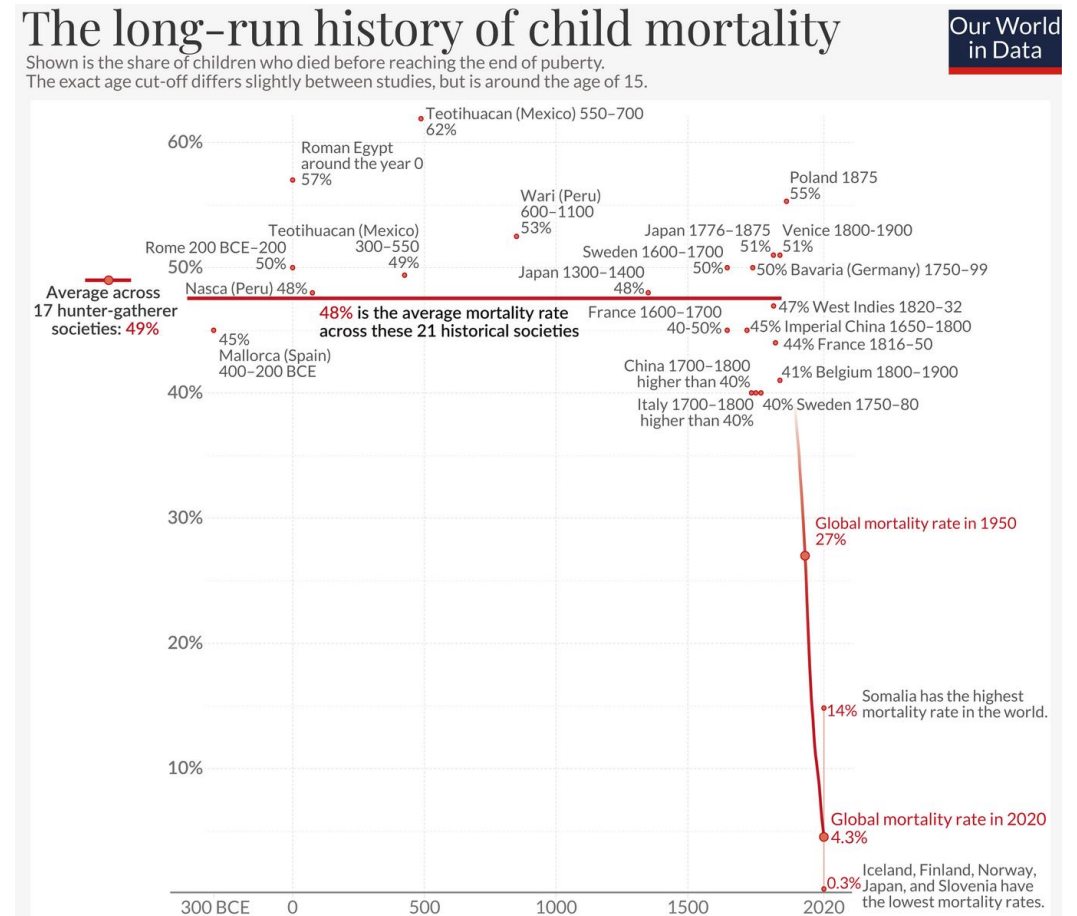
Mye billig energi = fossil energi

Verdens totale bruk av ulike energikilder. TWh per år

BNP er ikke alt, men er veldig viktig

- Store velferdseffekter
 - Barnedødelighet
 - Forventet levealder
 - Tilgang til nok mat, trygge boliger, utdanning osv.
 - Muligheter for høyere livskvalitet

FNs bærekraftsmål og bruk av olje

1.	☒	10. Mindre ulikhet	☒
2.	☒	11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn	☒
3.	☒	12. Ansvarlig forbruk og produksjon	☒
4.	☒	13. Stoppe klimaendringene	☒
5.	☒	14. Livet i havet	☒
6.	☒	15. Livet på land	☒
7. Ren energi til alle	☒	16. Fred, rettferd og velfungerende institusjoner	0
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	☒	17. Samarbeid for å nå målene	0
9. Industri, innovasjon og infrastruktur	☒		

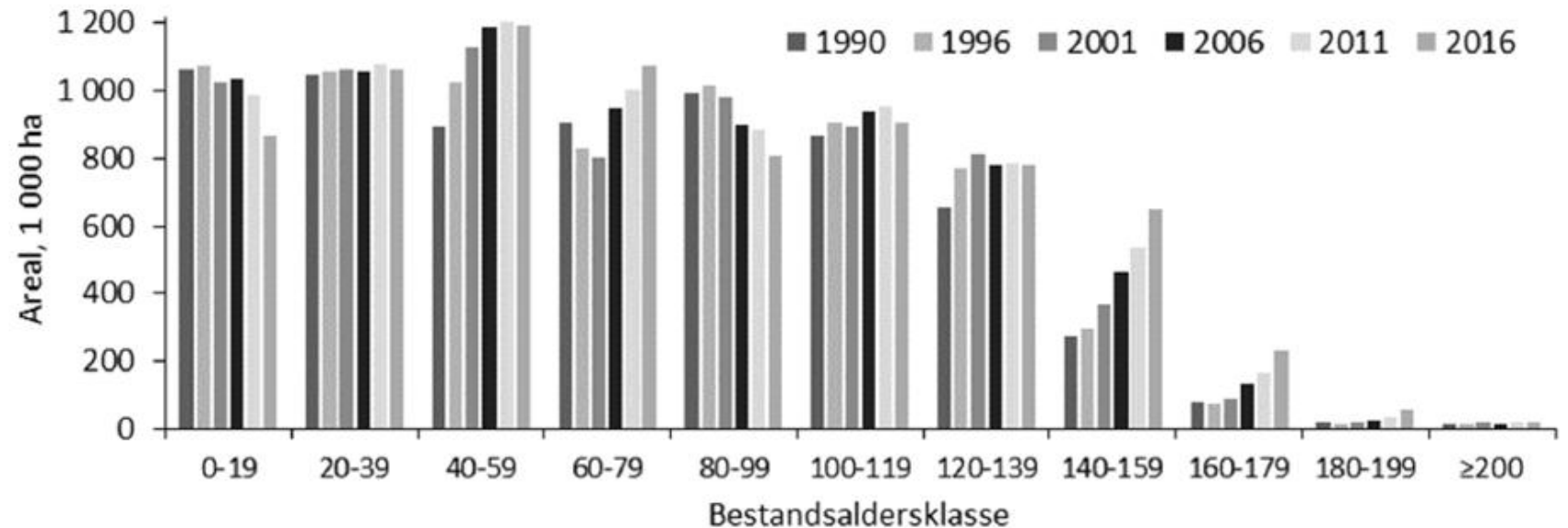
Natur og økosystemer

- Bruk av olje skader naturen

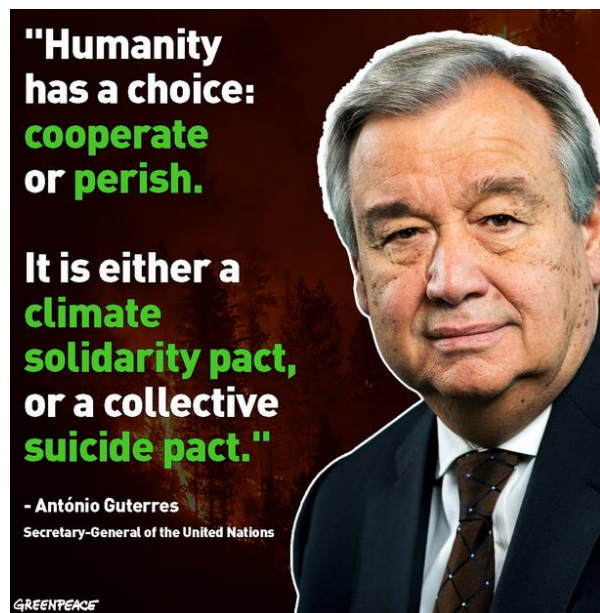
- Arter klarer ikk
- 15% av artene

- Bruk av olje bes

- Jordbruk
- Skogbruk – gammelskog

Alvorlige spådommer

– Det eneste som kan ødelegge like mye som klimakrisen er en fullskala atomkrig.

Det sier utenriksminister Espen Barth Eide (Ap). Denne uken står

Høyres program 2025-29

Veien til lavutslippssamfunnet

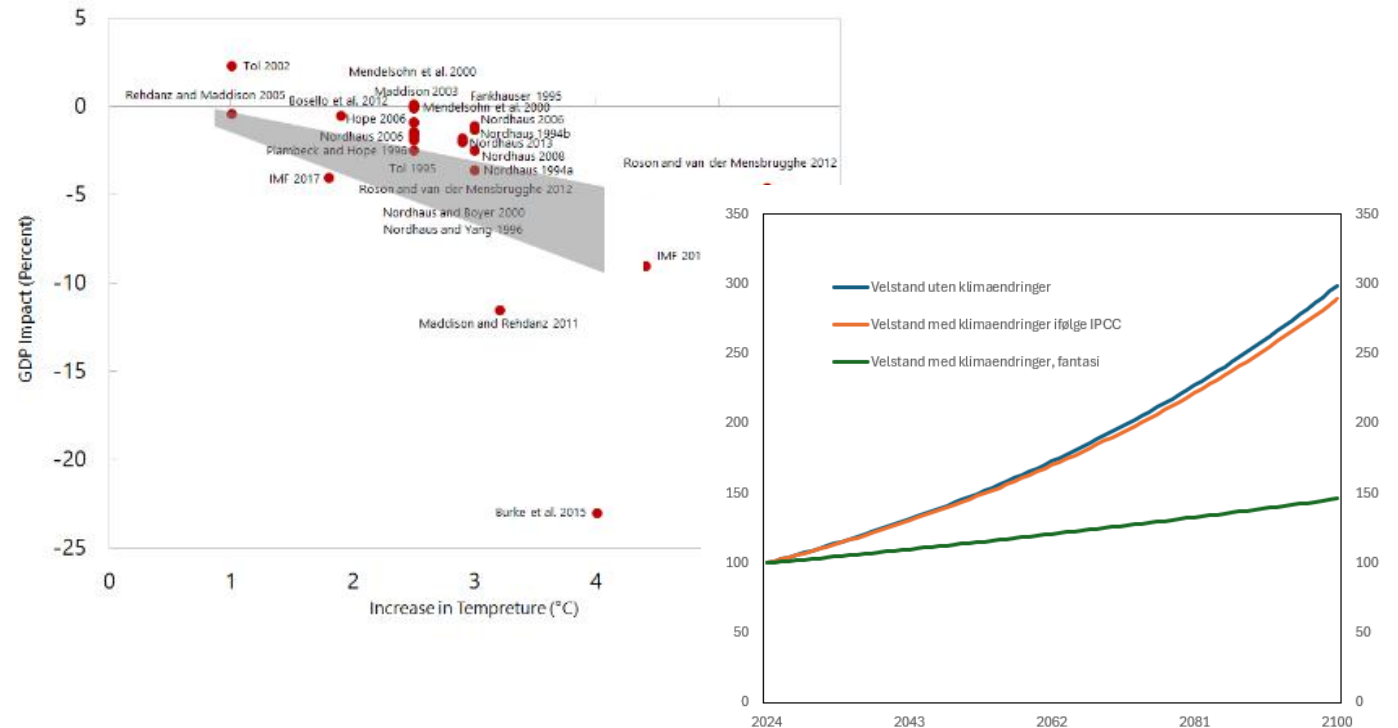
Menneskeskapte klimaendringer merkes nå over hele verden, også i Norge. Økte temperaturer og mer ekstremvær truer menneskers liv og helse, matforsyningen i deler av verden og naturmangfoldet. Kostnadene knyttet til både direkte skader og til svekket verdiskaping er svært store. I fremtiden vil klimaendringene også føre til økt migrasjon. Over tid vil det være

Hva sier FNs klimapanel og annen forskning

- IPCC, 2018
- Oppsummering av Dallas Fed, 2019
- Konklusjon:
klimaendringene er ikke så ille
- Og det er bra, for det er vanskelig å kutte utslipp

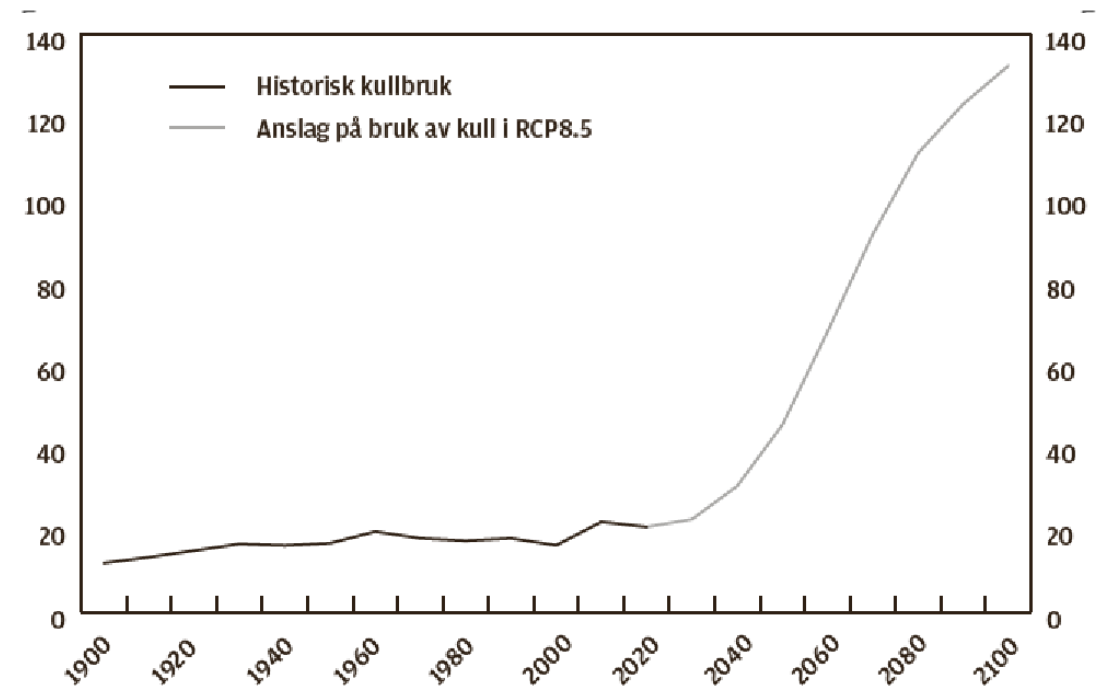
al. (2018c) of 15 trillion USD. Under the no-policy baseline scenario, temperature rises by 3.66°C by 2100, resulting in a global gross domestic product (GDP) loss of 2.6% (5–95% percentile range 0.5–8.2%), compared with 0.3% (0.1–0.5%) by 2100 under the 1.5°C scenario and 0.5% (0.1–1.0%) in the 2°C scenario. Limiting warming to 1.5°C rather than 2°C by 2060 has also been estimated to result

Figure 2: GDP Impact of Increases in Temperature

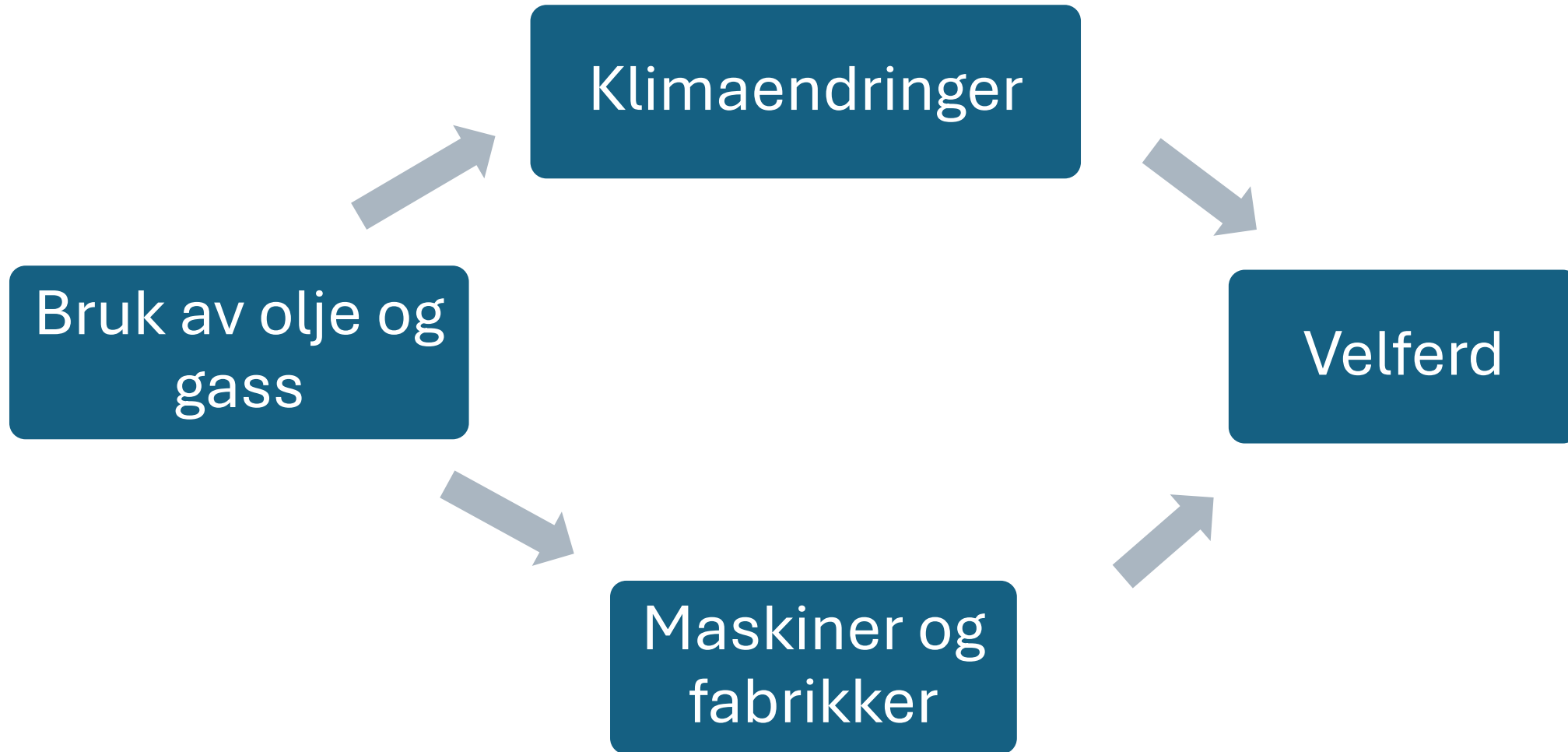
Forskjellige overdrivelser

- RCP 8.5
- Ser bort fra tilpasning
- Alt er klima
- Hviskeleken
- Noble cause corruption, aka løgn

Figur 4-1 Bruk av kull per person i verden. GJ. Historisk utvikling og anslag under scenarioet RCP8.5 Kilde: Burgess m.fl. (2020), Energy Institute (2023) og United Nations (2024c).

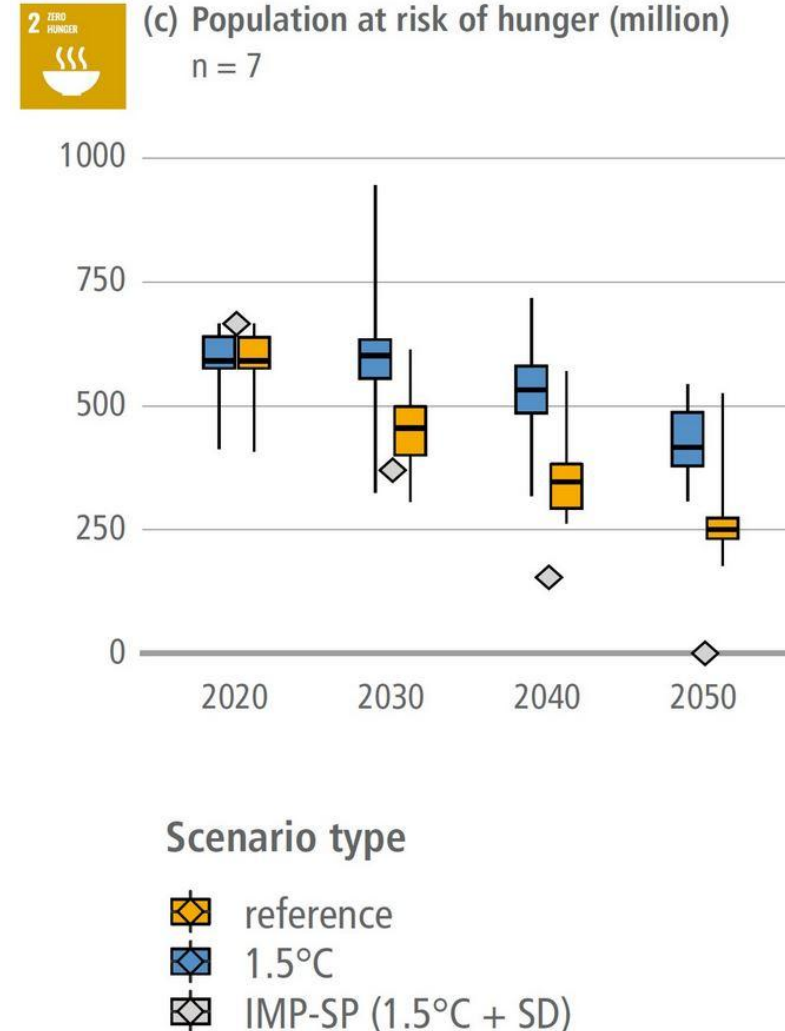
Oljeregnskap: Avveining er viktig

Landbruk: Klimapanelet illustrerer avveiningen

Antall mennesker som sulter. Prognose til 2050. Kilde: [IPCC, AR 6, WG 3, side 370](#)

- Olje → mer sult (mindre mat)
 - Hetebølger
 - Tørke
 - Styrregn
- Olje → mindre sult
 - Mindre biodrivstoff
 - Billig kunstgjødsel
 - Maskiner som traktorer og vanningsanlegg

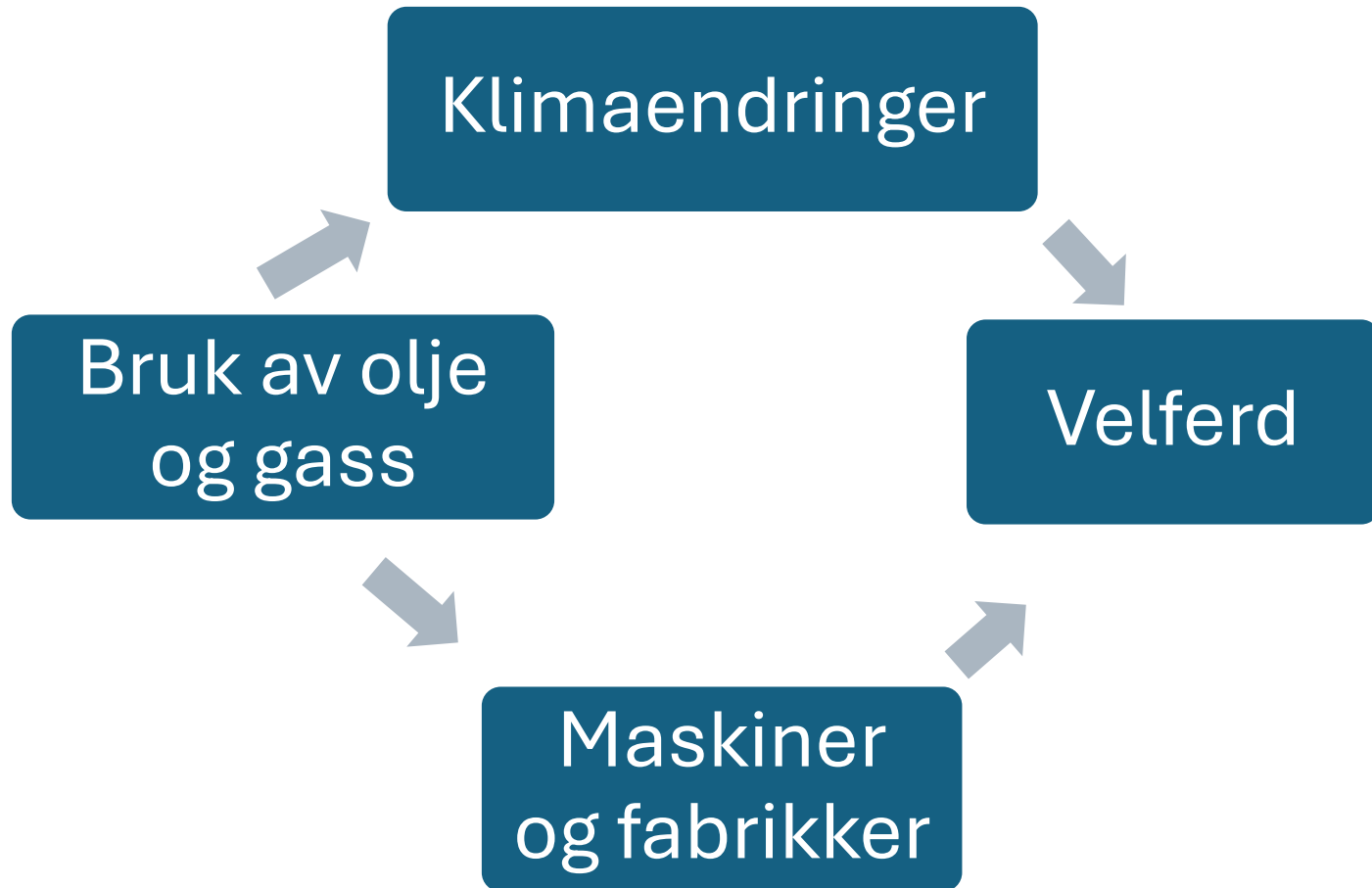
En god klimapolitikk for verden avveier fordeler og ulemper

Veien til lavutslippssamfunnet

Menneskeskapte klimaendringer merkes nå over hele verden, også i Norge. Økte temperaturer og mer ekstremvær truer menneskers liv og helse, matforsyningen i deler av verden og naturmangfoldet. Kostnadene knyttet til både direkte skader og til svekket verdiskaping er svært store. I fremtiden vil klimaendringene også føre til økt migrasjon. Over tid vil det være klart mindre kostbart å stanse utslippene av klimagasser, enn å la være.

- «Over tid»? Hvor lang tid?
- Langt fra «klart»
- Det forutsetter en fornuftig global klimapolitikk

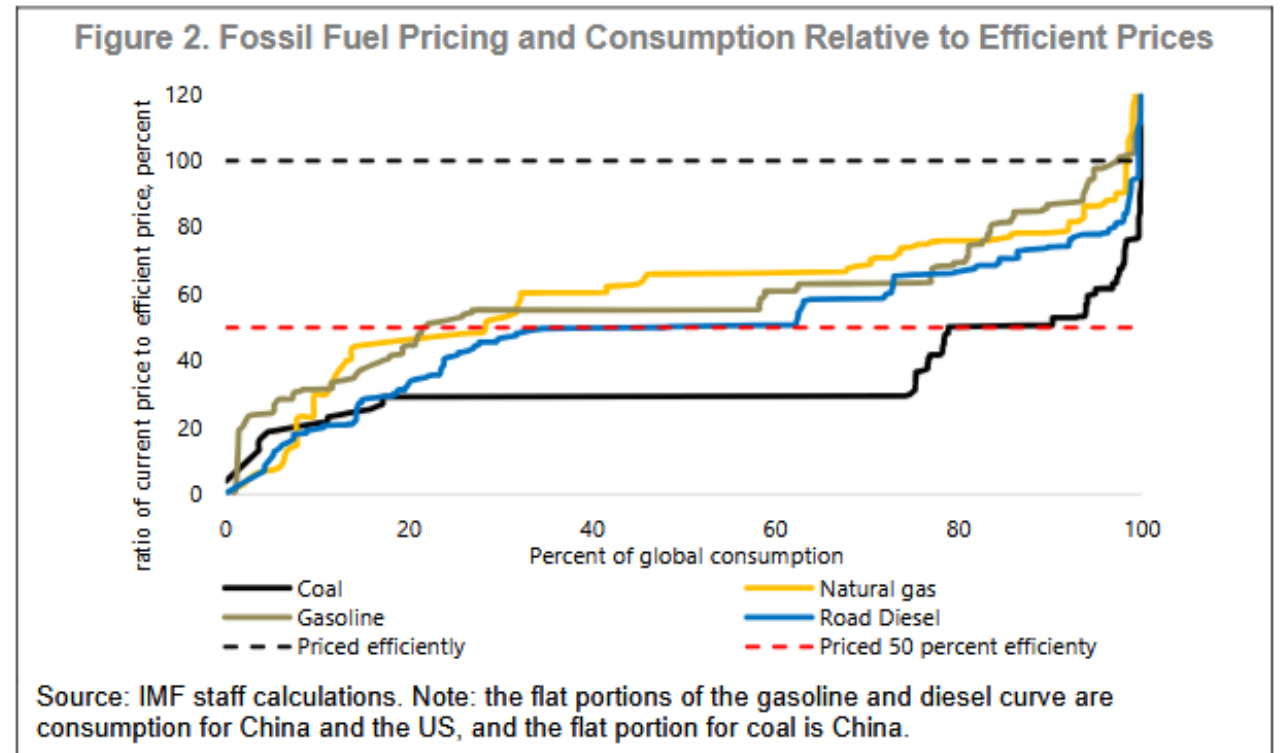
Avveining

- Ekstrem fattigdom er stadig et enormt problem i verden
- ~15.000 barn dør av fattigdom **HVER DAG!!!!**
- Fortsatt høy etterspørsel etter olje → Andre eksportører blir rikere av et norsk kutt
 - Saudi-Arabia og Russland
- Er det likevel moralsk rett å kutte ut norsk oljeutvinning, som ikke har målbar effekt på klimaet?

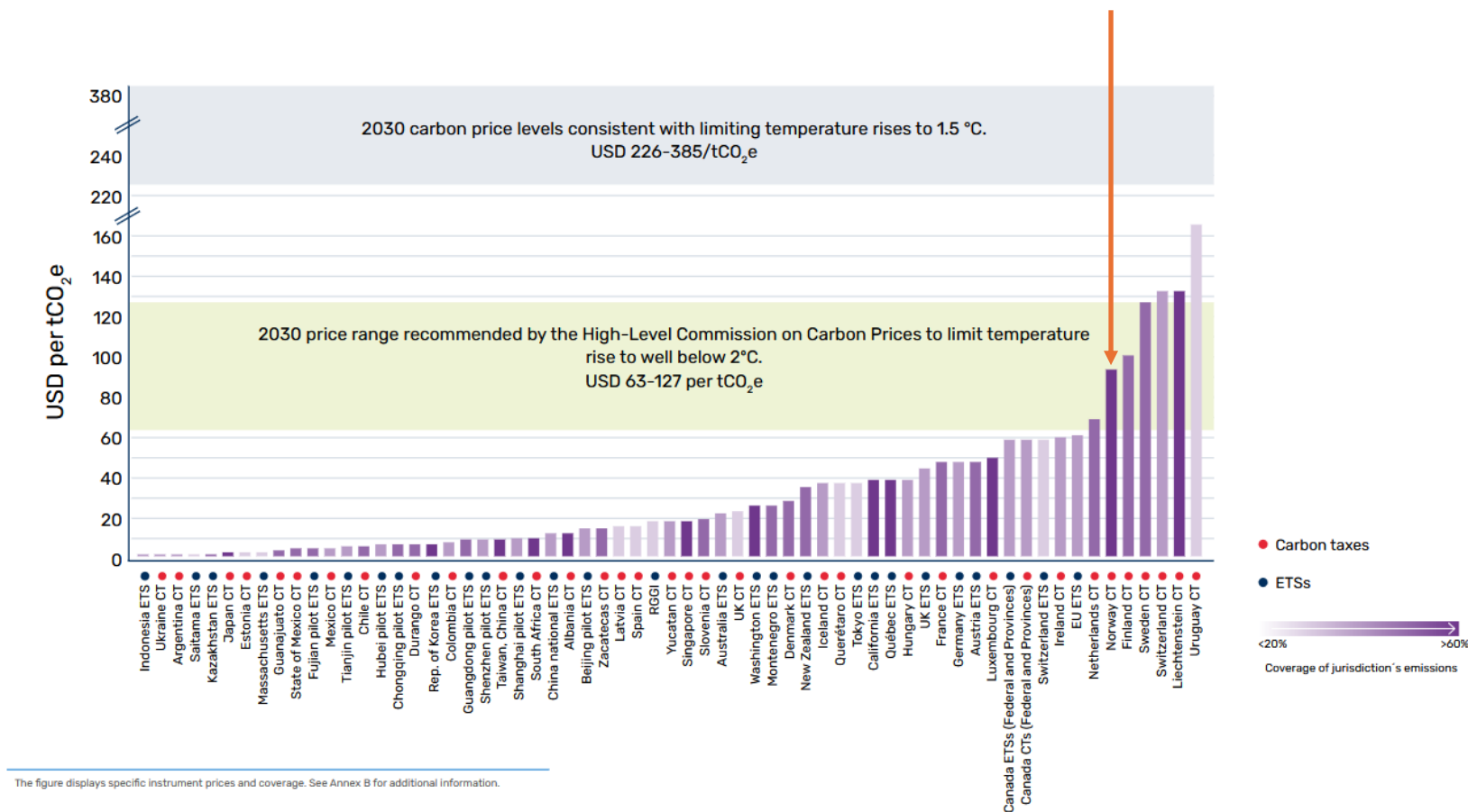
Et globalt problem

- Mye subsidiering av fossil energi (og fornybar)
- Utslippene fra Kinas kull = 9 mrd. tonn CO₂
- Alle utslipp fra hele OECD = 11 mrd. tonn CO₂

Et globalt problem → En global løsning

- En klimaavgift
- Gjerne 1000 kroner per tonn (= 2 kroner per liter bensin)
- Særnorsk klimapolitikk har ingen mening

Gleden ved avgifter

- Rammer alle utslipp
- De minst «nyttige» utslippene kuttes først
- Overlater beslutninger til husholdninger og bedrifter
- Men husholdninger og bedrifter trenger ikke tenke på å være klimavennlige, siden klimaskadene ligger i prisen

Kommunal klimapolitikk?

Oslo Høyre program 2023-27

Klimatiltak som monner

Oslo Høyre vil prioritere tiltak som bidrar til at vi når målet om å redusere klimautslippene med 95 prosent innen 2030. Vi må snu hver stein i alle sektorer, enten det gjelder utslipp fra transport, avfallsforbrenning eller byggeplasser.

- at alle anleggsplasser i Oslo skal bli fossilfrie innen 2025

- Undergraver nasjonal klimapolitikk
- Øker kostnaden ved å bygge i Oslo, og dermed prisene på alle boliger i byen

Reklame

- Twitter
- Facebook
- Substack:
Ingendommmedagisikte
 - (www.oljeboka.no)

Hvis du tror at

- klimaendringene er oppdiktet,
- stadig flere mennesker dør i naturkatastrofer,
- klimaendringene vil gjøre jorden ubeboelig,
- oljeforbruket primært skyldes vestlig luksusforbruk,
- fornybare energikilder er like gode som fossile, eller
- at kutt i norsk oljeproduksjon er et fornuftig klimatiltak,

bør du lese denne boken.

Klimaendringene er virkelige og menneskeskapte. Imidlertid overdrives problemene med klimaendringer jevnlig til det absurde, særlig i pressen. Samtidig underspilles den store betydningen fossil energi har for at mennesker kan leve trygge og gode liv.

Et kutt i norsk oljeproduksjon vil antagelig bidra til mindre klimaendringer. Et slikt kutt vil også gjøre veien ut av fattigdommen lengre for fattige mennesker i fattige land. Det vil utvilsomt gjøre Norge fattigere. Og Russland rikere.

Øystein Sjølle

Oljeboka

Oljeboka

Slik gjør norsk olje og gass
verden til et bedre sted

Øystein Sjølle